

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії,
макро- і мікроекономіки

ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗРУШЕННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ ХХІ СТ.

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

2 – 3 листопада 2017 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ, МАКРО- І МІКРОЕКОНОМІКИ (УКРАЇНА)**

**УНІВЕРСИТЕТ БАТ СПА (ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ «КІРКЛАРЕЛІ» (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАЯ КОПЕРНИКА В ТОРУНІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
СХІДНО-КАЗАХСТАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Д. СЕРИКБАЄВА (РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН)**

ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗРУШЕННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ ХХІ СТ.

**МАТЕРІАЛИ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

2 – 3 листопада 2017 року

м. Київ

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 330.1 (3; 5; 8)

JEL A1; B4; D00; E00; O3

Рекомендовано для розміщення
на веб-сайті економічного факультету
Вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол № 3 від «24» жовтня 2017 року)

**Парадигмальні зрушення в економічній теорії ХХІ ст.: Матеріали
ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський
національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. – 758 с.**

Редакційна колегія:

д-р екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України В.Д. Базилевич,
д-р екон. наук, проф. А.І. Ігнатюк,
д-р екон. наук, проф. Н.І. Гражевська,
д-р екон. наук, доц. Т.В. Гайдай,
д-р екон. наук, проф. В.О. Осецький,
д-р екон. наук, проф. С.В. Слухай,
д-р екон. наук, доц. А.О. Маслов,
канд. екон. наук, доц. Л.О. Баластрик,
канд. екон. наук, доц. О.В. Красота,
канд. екон. наук, доц. А.Д. Залевська-Шишак,
канд. екон. наук, доц. В.О. Єгоров,
канд. екон. наук, доц. Г.М. Лозова,
канд. екон. наук, доц. І.В. Назаров,
канд. екон. наук, доц. О.П. Нестеренко (відп.ред.),
канд. екон. наук, ас. В.В. Колоша,
канд. екон. наук, ас. Н.В. Савчук.

Представлені у матеріалах науково-практичної конференції доповіді учасників подані в авторській редакції та відображають власну наукову позицію авторів.

Автори доповідей несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, імен власних, джерел посилання.

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017

М.Д. Балджи, д-р екон. наук, проф.,
Одеський національний економічний університет

ПЕРЕВАГИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Проведено аналіз діяльності вітчизняних підприємств на ринку молока і молочної продукції; визначені перспективи функціонування відповідного ринку та здійснено короткостроковий прогноз обсягу виробництва молока в Україні за допомогою поліноміальної трендової моделі.

Ключові слова: ринок молока, поліноміальний трендовий прогноз, внутрішній продовольчий ринок.

Вітчизняний ринок молока і молочних продуктів споконвіку відрізнявся високою якістю та забезпечував населення життєво необхідними продуктами. Він є однією з найважливіших складових агропродовольчого ринку країни.

В Україні є всі передумови для розвитку ринку молока та молочної продукції: сприятливі ресурси, кормова база, інфраструктура, розвинена селекція, племінної фонд, трудові ресурси та ін. Однак, аналіз господарської діяльності цієї галузі в 2015 році доводить, що молочно-товарні ферми працювали в найгірших умовах за останнє десятиліття. Результати Державної служби статистики констатували зменшення поголів'я великої рогатої худоби на 12% за останні два роки. Промислове виробництво молока в загальному валі отриманого продукту в Україні не перевищує 26%, а решта – молоко, придбане від домогосподарств населення. За даними Державної служби статистики, станом на 1 лютого 2015 р. в господарствах населення утримувалось близько 1747,8 тис. голів поголів'я корів, де їх чисельність становила на 6,7% менше, ніж на аналогічну дату 2014 року, тоді як в сільськогосподарських підприємствах налічується майже в 3,3 рази менше тварин в порівнянні з приватними домогосподарствами, а саме 528,0 тис. голів (-6,4% до минулого року) [1]. Якщо на наступні роки динаміка скорочення поголів'я тварин збережеться при нинішній структурі виробництва, то розраховувати доведеться тільки на приватний сектор, стан якого також залишає бажати кращого. Про це свідчить досить низький рівень споживання продукції в країні – 215-220 кг в рік на людину.

Також за останні роки суттєво змінилося співвідношення в структурі надходжень молока на переробні підприємства між дрібними приватними господарствами та підприємствами, що працюють з використанням індустріальних технологій. Так, з більш 4600000 т молока, яке надійшло в 2014 р. на переробку, близько 52,3% отримано від сільськогосподарських підприємств, тоді як 37,4% – від господарств населення, а решта – з інших каналів поставки [2].

Проведемо аналіз динаміки зміни обсягу виробництва молока в Україні за 2010-2015 роки за допомогою побудови лінії тренду двома способами і

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

прогнозування майбутніх показників на 2016-2017 роки за допомогою обраної моделі тренда. Використаємо дані Державного управління статистики України.

Таблиця 1

Обсяг виробництва молочної продукції в Україні

Рік	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Виробництво молока, тис. т.	11248,5	11086,0	11377,6	11488,2	11132,8	10615,4

Розроблено автором за даними [1].

Виходячи зі статистичних даних які лягли в основу розрахунків, були побудовані лінійні і поліноміальної лінії тренду та визначені коефіцієнти апроксимації. При порівнянні коефіцієнтів апроксимації визначено, що для лінійної і поліноміальної моделі коефіцієнти склали відповідно 0,2606 і 0,7471. На основі проведеного аналізу ринку молока і молочної продукції, а також після вивчення тенденцій зміни поголів'я рогатої худоби можна зробити висновок про спадну моделі тренда. Більш точно спадний тренд відображає поліноміальний трендовий прогноз.

Проведемо прогноз обсягу виробництва молока в Україні за допомогою поліноміальної трендової моделі на 2016-2017 роки (рис. 1).

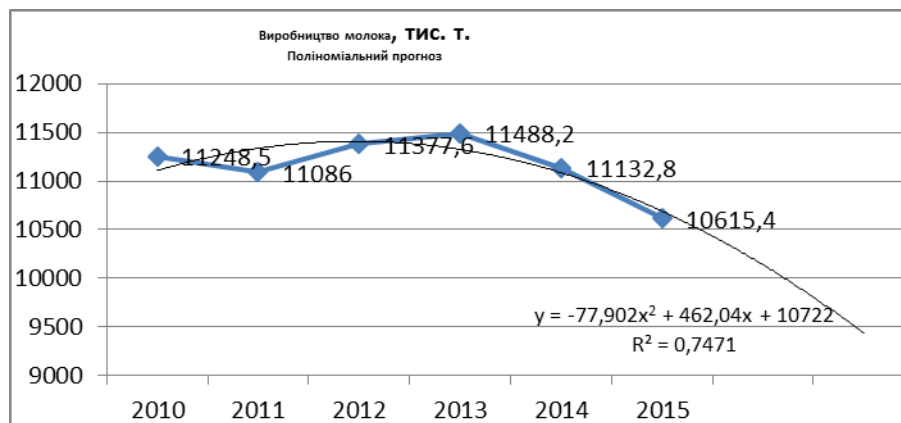

Рис. 1 - Поліноміальна трендова модель на 2016-2017 рр.

Відповідно до поліноміальної трендовим прогнозом обсяг виробництва молочної продукції в Україні на 2016 та 2017 років року приблизно складуть відповідно 10139 тис.т. і 9432 тис.т. продукції.

У 2015 році з усієї кількості закупленого молока від господарств населення питома вага вищого сорту складала лише 0,1%, першого – 11,8%, а другого і несортного – відповідно 83,6 і 4,5%. Сільськогосподарські підприємства реалізували 9,2% молока екстра класу, 33,8% вищого сорту, 51,5% першого, другого і несортне – відповідно лише 5,3 і 0,2%. Також слід звернути увагу на той факт, що від господарств населення по всьому переданого на переробні підприємства молока тільки 47,4% його обсягу надійшло охолодженим до 10° С, тоді як від сільськогосподарських підприємств – 71,7%. Відповідно, ціна 1 т

молока становила 2424,9 грн. і 3498,8 грн. Тобто різниця майже 44,3% свідчить на користь необхідності широкого використання систем охолодження молока та механізованого доїння, в тому числі використання в господарствах населення як мінімум, індивідуальних доїльних установок [3].

Основним ринком збуту молока і молочних продуктів в Україні традиційно є внутрішній продовольчий ринок та експорт. Одним з основних каналів збуту молока є переробні підприємства, які закупають сьогодні близько 42% всього виробленого в країні сировини [4]. Скоротився експорт молочної продукції країни. Це особливо стосується твердих сирів. Поряд з цим, основними споживачами молочної продукції залишаються Казахстан, Грузія і Молдова. З 2016 року укладені торговельні угоди на ринках Єгипту, ОАЕ, Китаю, В'єтнаму і Бангладеш. Вихід на європейські ринки незначний, що пов'язано з відсутністю відповідної якості вітчизняної продукції.

При аналізі конкуруючих підприємств – виробників галузі доцільно відзначити, що на ринку молочної продукції в Україні діє ряд великих, конкуруючих між собою компаній, основні з яких мають перевагу, адже займають лідируючі позиції в певних нішах. За даними на початок 2015 року найбільш великим виробником молочної продукції виступає компанія «Данон», річний дохід якої складає більше 2,5 млрд. грн. На другому місці «Терра-Фуд» з річним доходом близько 2,3 млрд. грн. Замикає трійку лідерів компанія «Техмолпром», дохід якої за рік досяг 1,7 млрд. грн. [5].

Висновок: виробництво молока можна зробити прибутковим конкурентоспроможним видом агробізнесу, проте цей процес є тривалим і вимагає інвестиційних витрат. Перш за все, в реконструкцію приміщень ферм і якісне поліпшення породного складу молочного стада, а також модернізацію та оновлення доїльних систем і устаткування для оптимізованої годування тварин. Перевагу при переробленні і збереженні молока необхідно віддавати якості продукції. Тому виникає потреба у співпраці з промисловим комплексом, а саме – налагодженні виробництва техніки та обладнання, що можуть бути використані малим і середнім бізнесом та домогосподарствами. До цього ж доречно окреслити провідні заходи щодо покращення виробництва молока та молочної продукції, з метою відповідності існуючим світовим стандартам якості.

Список використаної літератури

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Молоко і молочні продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://technotest.com.ua/moloko-i-molochnye-produkty.html>
3. Особливості ринку молока в Україні. Виробництво і споживання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

- http://koloro.ua/blog/issledovaniya/os_obennosti-rynka-moloka-v-ukraine-proizvodstvo-i-potreblenie.html
4. Радько В.І. Трансформація структури виробництва молока в сучасних умовах / В.І. Радько [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.1/223/pdf>
  5. Укragenконсалт [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://www.ukragroconsult.com/>